

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อสืบสานอาชีพของชุมชนสำหรับนักเรียนประถมศึกษา การศึกษา ชุมชนวัดมะค่า สภาวัฒนธรรมตำบลหัวลำโพง อำเภอท่าม่วง จังหวัดลพบุรี เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development - R & D) ที่ดำเนินการในพื้นที่ของชุมชนวัดมะค่า โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research - PAR) จากหน่วยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง คือ (๑) ชุมชนวัดมะค่า (๒) โรงเรียนวัดมะค่า และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๓) สถาบันราชภัฏเทพสตรี (๔) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อสืบสานอาชีพของชุมชนวัดมะค่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษามีกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินการ ๘ ขั้นตอน กล่าวคือ

ขั้นตอนที่ ๑ รวมใจจากทุกฝ่าย

เป็นการเตรียมความพร้อมขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อสืบสานอาชีพในชุมชนวัดมะค่า ด้วยการทำความเข้าใจกับคนในชุมชนและนอกชุมชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในหลักการ กรอบแนวคิด และวิธีการทำงานร่วมกัน และทำความเข้าใจในการรื้อถอนความคิด (reconstruct) จากการที่จะมุ่งไปสู่ความเป็น “เจ้าคนนายคน” มาเป็นการให้ทางเลือกที่หลากหลายที่เด็กจะมีโอกาสได้เลือกที่จะเรียนรู้เอง และมุ่งเน้นการ “เรียนเพื่อไปทำงาน” ซึ่งพบว่าถึงแม้ว่าชุมชนและโรงเรียนจะให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งแต่ในเบื้องต้นก็ยังมีคำถามต่างๆ ที่ยังไม่แน่ใจหลายประการ แต่ได้เริ่มคลี่คลายและมั่นใจมากขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป และกลับมีความมั่นใจถึงความสำเร็จในที่สุด

ขั้นตอนที่ ๒ ดุศักราชภาพและความพร้อมของปัจจัยต่างๆ

ศึกษาศักยภาพ ความพร้อมและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อสืบสานอาชีพของชุมชนวัดมะค่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ซึ่งได้แก่ ชุมชนวัดมะค่า กลุ่มอาชีพในชุมชนวัดมะค่า และหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาทุกระบบ เพื่อดูความพร้อม ศักยภาพและปัจจัยที่เอื้อประโยชน์ (หรือต้าน) การจัดการศึกษาเพื่อสืบสานอาชีพของชุมชน ด้วยการวิจัยเชิงสำรวจ โดยประยุกต์ใช้วิธีการวิจัยภาคสนาม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การประชุมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การสังเกต การสำรวจชุมชน และการทำสำมะโน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบทั้ง ๓ ส่วน (ได้แก่ ระบบการจัดการศึกษา ชุมชน และกลุ่มอาชีพ) นั้น ล้วนแต่มีความพร้อม มีศักยภาพและปัจจัยที่เอื้อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาเพื่อสืบสานอาชีพของชุมชนในระดับหนึ่ง ซึ่งถ้าได้รับการพัฒนาและเสริมพลัง (Empowerment) ในรูปแบบที่เหมาะสม ก็จะทำให้สามารถจัดการศึกษาเพื่อสืบสานอาชีพของชุมชนวัดมะค่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพได้

ขั้นตอนที่ ๓ นักเรียนค้นหาภูมิปัญญา และครูภูมิปัญญาในชุมชน

เป็นการศึกษากิจกรรมการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญา และครูภูมิปัญญาในชุมชนวัดมะค่า โดยให้นักเรียนโรงเรียนวัดมะค่า ชั้น ป.๓ ป.๔ ป.๕ และ ป.๖ จำนวน ๒๔ คน ได้ศึกษาและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญา และครูภูมิปัญญาในชุมชนวัดมะค่า โดยให้ครอบคลุมถึงวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ภูมิปัญญา

อาชีพ กลุ่มอาชีพ การทำมาหากิน และอื่นๆ ซึ่งดำเนินการดังนี้ (๑) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้นักเรียน และครู ได้เรียนรู้วิธีการศึกษาและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญา และครูภูมิปัญญาในชุมชนวัดมะค่า (๒) นักเรียน ศึกษาและเก็บข้อมูล โดยแยกดำเนินการเป็น ๔ กลุ่ม ตามหมู่บ้านที่นักเรียนมีภูมิลำเนาอยู่ (๓) จัดมหกรรมวิถีชีวิตชุมชนวัดมะค่า เพื่อนำผลงานการศึกษาและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญา และครูภูมิปัญญาในชุมชนวัดมะค่า ของนักเรียนที่ได้ศึกษาไว้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลายตามลักษณะและธรรมชาติของกิจกรรมการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญา และครูภูมิปัญญาในชุมชนวัดมะค่า ทั้งการศึกษาในพื้นที่จริง การสาธิตและลงมือปฏิบัติจริง การพูดคุย การนำเสนอโดยสื่อต่างๆ

ขั้นตอนที่ ๔ นักเรียนเลือกอาชีพที่ตนอยากเรียนรู้และสืบสานไว้ในชุมชน

เปิดโอกาสให้นักเรียน (โดยการให้คำปรึกษาและแนะนำจากผู้ปกครองและครู) ได้เลือกว่านักเรียนจะทำหน้าที่เป็นผู้สืบสานอาชีพของชุมชนที่นักเรียนเห็นว่ามีคุณค่าและความสำคัญ จำนวนคนละประมาณ ๔ อาชีพ ได้อาชีพที่นักเรียนเลือกที่จะเรียนรู้และสืบสาน จำนวน ๒๗ อาชีพ

ขั้นตอนที่ ๕ จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

เป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนโรงเรียนวัดมะค่าได้เกิดความภาคภูมิใจในวิถีชีวิต สืบสานภูมิปัญญาและอาชีพของชุมชนวัดมะค่า ดำเนินการดังนี้ (๑) เมื่อพบว่าทุกอาชีพที่นักเรียนเลือกที่จะเรียนรู้และสืบสานไว้ทั้ง ๒๗ อาชีพมีความสอดคล้องกับหลักสูตรการงานพื้นฐานอาชีพ (กพอ.) จึงสามารถนำไปจัดการเรียนการสอนได้ทั้งสิ้น (๒) พิจารณาความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมพบว่าสามารถจัดกิจกรรมได้ จำนวน ๒๐ อาชีพ (๓) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความภาคภูมิใจในวิถีชีวิต สืบสานภูมิปัญญาและอาชีพของชุมชนวัดมะค่า โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ครูภูมิปัญญา นักเรียน อาจารย์ใหญ่และคณะครูโรงเรียนวัดมะค่า ศึกษาניתก นักพัฒนาหลักสูตร นักเทคโนโลยีการศึกษา นักวัดผลการศึกษา มาร่วมกันพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในอาชีพที่นักเรียนเลือกที่จะเรียนรู้และสืบสานไว้ จำนวน ๒๐ หลักสูตร เป็นหลักสูตรระยะสั้น (๖ คาบเรียน) จำนวน ๑๑ หลักสูตร หลักสูตรระยะปานกลาง (๑๔ คาบเรียน) จำนวน ๖ หลักสูตร และหลักสูตรระยะยาว (๓๖ คาบเรียน) จำนวน ๓ หลักสูตร ใช้เวลาดำเนินการ ๔ เดือน

ขั้นตอนที่ ๖ จัดการศึกษาเพื่อสืบสานอาชีพและภูมิปัญญาของชุมชน

จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความภาคภูมิใจในวิถีชีวิต สืบสานภูมิปัญญาและอาชีพของชุมชนวัดมะค่าตามหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้พัฒนาไว้ โดยให้นักเรียนทุกคน ได้เลือกเรียนอาชีพที่เป็นหลักสูตรระยะสั้นคนละ ๒ อาชีพ อาชีพที่เป็นหลักสูตรระยะปานกลางคนละ ๑ อาชีพ และอาชีพที่เป็นหลักสูตรระยะยาวคนละ ๑ อาชีพ ซึ่งนักเรียนแต่ละคนจะได้มีโอกาสในการเรียนรู้และสืบสานอาชีพของชุมชนคนละ ๔ อาชีพ โดยเน้น (๑) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูภูมิปัญญา และมีครูโรงเรียนวัดมะค่าเป็นครูพี่เลี้ยง (๒) การปฏิบัติภารกิจจริง ใช้ระยะเวลาดำเนินการในทุกปายวันพุธ จนสามารถจัดกิจกรรมได้อย่างครบถ้วน โดยใช้เวลารวม ๔ เดือน

ขั้นตอนที่ ๗ ประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความภาคภูมิใจในวิถีชีวิต สืบสานภูมิปัญญาและอาชีพของชุมชนวัดมะค่า ตามหลักสูตรที่ได้พัฒนาขึ้น โดยเน้นการประเมินทั้งพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย และเน้นการประเมินร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ ครูภูมิปัญญา ครูโรงเรียนวัดมะค่า นักเรียน และนักวิจัย นอกจากนั้นยังจัดให้มีการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกด้วย ผลการประเมินพบว่า (๑) ผลสัมฤทธิ์โดยรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม และเมื่อพิจารณาเป็นรายอาชีพพบว่าส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ในระดับดีเยี่ยม ยกเว้นการทำขนมไข่หงส์ การทำหมี่กรอบ และการแกงซี่เหล็ก ที่มีผลสัมฤทธิ์ในระดับดี (๒) ด้านพุทธิพิสัย พบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาและขั้นตอนของอาชีพต่างๆ อย่างดีเยี่ยมและเมื่อพิจารณาเป็นรายอาชีพพบว่าส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ในระดับดีเยี่ยม ยกเว้นการทำขนมไข่หงส์ การทำขนมตาล การทำไข่เค็มดินสอพอง และการแกงซี่เหล็ก ที่มีผลสัมฤทธิ์ในระดับดี (๓) ด้านจิตพิสัย พบว่านักเรียนมีความความสำนึก ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของอาชีพต่างๆ ในชุมชนวัดมะค่าอย่างดีเยี่ยม และเมื่อพิจารณาเป็นรายอาชีพพบว่าส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ในระดับดีเยี่ยม ยกเว้นการติกลองยาวที่มีผลสัมฤทธิ์ในระดับดี และการทำหมี่กรอบที่มีผลสัมฤทธิ์ในระดับปานกลาง (๔) ด้านทักษะพิสัย พบว่านักเรียนมีความถูกต้อง คล่องแคล่วและความชำนาญในการปฏิบัติตามวิธีการของของอาชีพต่างๆ ในชุมชนวัดมะค่าอย่างดีเยี่ยม และเมื่อพิจารณาเป็นรายอาชีพพบว่าส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ในระดับดีเยี่ยม ยกเว้นการทำขนมนางเล็ด การทำข้าวเกรียบงา การทำยาสีฟันข่อย การแกงซี่เหล็กที่มีผลสัมฤทธิ์ในระดับดี และการทำหมี่กรอบ การตีเหล็กที่มีผลสัมฤทธิ์ในระดับปานกลาง

ขั้นตอนที่ ๘ สู่การพัฒนา และปัจจัยเงื่อนไขในการนำไปใช้

จากการประชุมร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย (Public Dialogue) ทั้งชุมชน หน่วยจัดการเรียนการสอน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และคณะนักวิจัย พบว่ามีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการศึกษาเพื่อสืบสานอาชีพของชุมชนให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป คือ (๑) ผลจากการวิจัยนี้ต้องการความรู้ที่ชัดเจน ลึกซึ้ง เป็นขั้นเป็นตอน ที่สามารถนำไปปรับและประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ (๒) อาจนำรูปแบบนี้ไปใช้ในการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการและการบูรณาการในลักษณะของการให้นักเรียนได้ทำโครงงาน ที่ให้นักเรียนเลือกที่จะทำ เน้นกระบวนการคิด การลงมือทำจริง ได้ประเมิน ได้เรียนรู้จากการแก้ปัญหาจริง ซึ่งจะสามารถสร้างเด็กที่มีคุณภาพได้ (๓) ถ้าโรงเรียนในระดับประถมศึกษาได้ศึกษาอย่างลึกซึ้งแล้วสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ เช่น การให้เด็กได้สืบค้นและเขียนหนังสือข้อมูลท้องถิ่นเอง แล้วนำมาประกวดกัน ก็จะได้ผลงานดีที่จะนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้และสร้างความภาคภูมิใจในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ (๔) ความรู้เกี่ยวกับชุมชนวัดมะค่านี้สมควรที่จะจัดให้มีการเผยแพร่ไปในวงกว้างด้วยสื่อและวิธีการต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และภาคภูมิใจร่วมกันของคนในท้องถิ่น เช่น การพิมพ์หนังสือ การจัดพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น เป็นต้น

Abstract

The Study on the Development of the Forms of Educational Management Aiming at Handing down the Careers of the Community to Primary School Students: A Case Study of Wat Makha Community, The Cultural Council of Hua Samrong District, Amphur Tha Wung, Lopburi Province.

This is a research and development (R & D) project performed within the area of Wat Makha Community implementing the Participatory Action Research Technique (PAR). The study involved 1) Wat Makha Community 2) Wat Makha School and departments taking part in primary education management 3) Rajabhat Institute Thepsatri and 4) The Office for the Promotion of Research Funding.

The study on the forms of educational management in order to hand down the careers of the community to primary school students revealed 8 procedural phases as follows:

Phase 1: Creating Involvement of All Parties

In this phase, all factors were considered that would contribute to the readiness for educational management aiming at handing down the careers of the community to primary school students. This was achieved by creating mutual understanding amongst community members and other participants outside the community so that they all understood the principles, frame of thought, and ways of working cooperatively and by reconstructing new concepts departing from the traditional viewpoint of reaching the goal of becoming 'feudal lords or masters' This will offer diverse alternatives for children so that they might be able to pursue their own ways of learning and aim at 'learning for career' instead . The study showed how well the community and school had offered assistance to the project though there were questions showing a number of uncertainties. However, as time passed the situation became better, and the parties involved became more confident, and finally appeared more confident that they would finally succeed.

Phase 2: Inspecting the Potential and Readiness of All Factors

This phase surveyed the potential, readiness, and relationship among different factors related to educational management aiming at handing down the careers of the community to primary school students. The factors involved were the Wat Makha Community, Career Groups of Wat Makha Community, and departments or organisations participating in all systems of

primary education management. This was carried out in order to assess the readiness, potential, and factors that might enhance (or inhibit) the educational management aiming at handing down the careers of the community to primary school students. At this stage a survey was performed by applying the field study method: collecting data by using in-depth interviews, meeting with groups of key informants, observing, community survey, and population census. The study revealed that the 3 factors (the educational management system, community, and career groups) were, to a certain extent, all ready. They had potentials and factors conducive to the educational management aiming at handing down the careers of the community to primary school students. If these factors were developed and empowered in a decent form, they would be able to effectively manage their education aiming at handing down the careers of the Community of Wat Makha to primary school students.

Phase 3: The Students' Search for Local Knowledge, and Community Gurus with Local Knowledge

This part of the study aimed at searching for learning activities, learning resources, local knowledge and community gurus with local knowledge. It was done by having 24 students in grades 3, 4, 5, and 6 at Wat Makha School study and collect data on learning activities and resources, local knowledge, and gurus with local knowledge in Wat Makha Community. All these activities covered people's life styles, living conditions, local knowledge, careers and livelihood, and others. The steps taken were as follows: 1) Organising workshops training the students and teachers how to study and collect data pertaining to learning activities and resources, local knowledge, and community gurus with local knowledge in Wat Makha Community; 2) The students who were divided into 4 groups according to the community where they belong studied and collected data; 3) Organising an exposition displaying ways of life of the people in Wat Makha Community. The students presented and shared their studies and data collected on Wat Makha Community regarding learning activities and resources, local knowledge, gurus with local knowledge. A number of activities of Wat Makha Community were displayed according to the types and nature of learning activities and resources, local knowledge, gurus with local knowledge. There were activities on the actual learning sites, demonstrations, and hands-on experience, dialogues, and presentations implementing different learning aid.

Phase 4: The Students' Choice of Careers Interested to be Handed down to the Community

This was carried out in order to give each student opportunity (under the guidance and supervision of their parents and teachers) to choose approximately 4 careers that he/she considered worthy and important and wanted to retain in the community. In all the students selected 27 careers that they wanted to learn and retain.

Phase 5: Constructing Local Syllabuses

In this stage learning activities were organised for the students so that they become proud of their way of life, and would retain their local knowledge and careers of Wat Makha Community. The procedures were as follows: 1) After realising that all the 27 careers chosen to learn and retain by the students are in accordance with the Work and Career Foundation Syllabus, the researchers thought it was suitable to put all the careers into the syllabus; 2) After considering the suitability of all the careers, the researchers found that 20 careers can be taught implementing learning activities; 3) Develop learning activities in order to boost the pride of the people in Wat Makha Community regarding their livelihood so that they would retain local knowledge and careers. This was done by organising workshops for gurus with local knowledge, students, school principals, Wat Makha School teachers, educational supervisors, and specialists in curriculum construction, technology, and measurement. These individuals co-operated in constructing syllabuses and learning activities for the 20 careers the students chose to retain. There were 20 syllabuses in all: 11 short courses (6 periods), 6 medium-length courses (18 periods), and 3 long courses (36 periods). The entire process lasted 4 months.

Phase 6: Organising Education in Order to Retain the Careers and Local Knowledge of the Community

Learning activities were organised so that the people would be proud of their livelihood, retain the local knowledge and careers of Wat Makha Community by using the syllabuses and learning activities already developed. Each student was entitled to 2 short courses, 1 medium-length course, and 1 long course. In all, each student would have an opportunity to learn and retain 4 community careers. The learning process stressed these dimensions: 1) The management of learning activities be performed by gurus with community knowledge under the supervision of Wat Makha School teachers; 2) The active learning practice to take place every Wednesday afternoon until all activities were covered. This entire endeavour lasted 4 months.

Phase 7: Evaluation of the Learning Activities

The evaluation of the learning activities in order to boost the pride of the people in their livelihood so that they would retain the local knowledge and careers of Wat Makha Community according to the curriculum developed aimed at assessing the learners in their cognitive, affective and psycho-motor domains as well as emphasising the collaboration of all the personnel involved in organising the learning activities who were : the gurus with local knowledge, Wat Makha School teachers, students and researchers. Moreover, there was an evaluation according to the educational standards by an external sector. The evaluation revealed that 1) the overall achievement was excellent. The evaluation of each career revealed that most careers achieved 'excellent' level outcomes except the making of Kai Hong (Fried stuffed dim sum coated with sugar), Mee-Krob (crunchy rice noodles), and Kang Khi Lek ('Khi Lek' Leaves Curry) which achieved 'good' level outcomes; 2) The assessment regarding the cognitive domain showed that the students had excellent knowledge of the contents and processes. When considering each career separately, the researchers found that most careers achieved 'excellent' level outcomes, except for the making of Kai Hong, Kanom Tarn (Palm sugar cakes), Kai Khem Din Sor Phong (salted eggs coated with white clay), and Kang Khi Lek which achieved 'good' level outcomes. 3) The assessment regarding the affective domain revealed that the students realised at an 'excellent' level the worthiness and significance of all the careers in Wat Makha Community. When considering each career separately, the researchers found that most careers achieved 'excellent' level outcomes except for the long-drum play which achieved 'good' level outcomes, and the making of Mee- Krob which attained 'average' outcomes; and 4) The assessment in the psycho-motor domain revealed that the students achieved 'excellent' level outcomes in their accuracy and competency in all skills according to the standards of each career in Wat Makha Community. When considering each career separately, the researchers found that most careers achieved 'excellent' level outcomes except for the making of Kanom Naang Let (Crispy Fried Sticky Rice Pads), Kao Kriab Gna (Crispy Rice and Sesame Chips), Yaa See Fun Khoi (Khoi Herbal Toothpaste), and Kang Khi Lek which achieved 'good' level outcomes. The making of Mee - Krob, and Ironsmith career achieved 'average' level outcomes.

Phase 8 Aiming at Development, and Conditional Factors for Utilisation

The public dialogue of the people in the community, teaching and learning management units, participating departments, and researchers voiced certain opinions and

suggestions in order to develop and improve the educational management aiming at efficiently retaining community careers as follows: The research findings contributed to the accurate, deep, step-by step body of knowledge which can be adjusted and applied to the management of fundamental education; 2) These forms of educational management might be utilised to suit the types of teaching and learning which stress processes and integration in the forms of learning projects on which students can choose to work by stressing the thinking process, hands-on experience, evaluation, and authentic problem-solving which might be able to produce quality outcomes in the students; 3) If primary schools carry out an in-depth study of the entire learning process, they can apply it to their situations, for example, they can have students research on their community information and write reports on it; then they can hold contests for the best work which will lead to an effective learning process, and pride in the community; and 4) The information on Wat Makha should be disseminate to the wider public by various means in order to create mutual learning and pride in the community, for example, through books, local exhibitions, etc.

.....